

Briefrapportage ecologische quickscan

Opgesteld door [REDACTED]
Op aanvraag van Staatsbosbeheer
Contactpersoon [REDACTED]
Datum 19 juni 2023
Betreft Briefrapportage ecologische quickscan, De Steendert

Geachte ontvanger,

In deze briefrapportage treft u de terugkoppeling van de door ons uitgevoerde ecologische quickscan, in plangebied Steendert (gemeente West Betuwe, provincie Gelderland).

1. Inleiding

Bij ruimtelijke ontwikkelingen zijn een ecologisch vooronderzoek en toetsing aan de Wet natuurbescherming verplicht. Daarnaast is het vanuit zorgvuldigheidsoverwegingen, bij bestendig beheer en onderhoud in sommige gevallen raadzaam een verkennend ecologisch onderzoek uit te voeren. Bijvoorbeeld wanneer een maatregel invloed kan hebben op beschermde soorten die ter plaatse kunnen voorkomen. Een verkennend vooronderzoek wordt uitgevoerd in de vorm van een ecologische quickscan. In deze briefrapportage worden de bevindingen uit de door ons uitgevoerde quickscan beschreven en zijn de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ingreep getoetst aan het kader van de Wet natuurbescherming. Hierbij worden de volgende vragen beantwoord:

- a. *Welke onderdelen van de Wet natuurbescherming zijn van belang?*
- b. *In hoeverre is de beoogde ontwikkeling strijdig met de Wet natuurbescherming?*
- c. *Zijn voorzorgsmaatregelen, nader onderzoek en/of een ontheffing nodig?*
- d. *Wat zijn de gevolgen voor de verdere planvorming en uitvoering van het voornemen?*

2. Wettelijk kader

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (hierna Wnb) van kracht. De Wnb is het wettelijke stelsel voor natuurbescherming en vervangt drie eerdere wetten, namelijk de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. De Wnb voorziet in bescherming van (natuur)gebieden, houtopstanden (bomen) en soorten (flora en fauna). Het beschermingsregime gaat uit van het "nee, tenzij-principe". Dit betekent dat de genoemde verbodsbepalingen in de Wnb altijd van toepassing is. Het afwijken hiervan is alleen onder voorwaarden toegestaan. Gedeputeerde Staten van de provincie waarbinnen het plangebied gesitueerd is vormt het bevoegd gezag voor het verlenen van toestemming door middel van een vergunning, ontheffing of vrijstelling.

Literatuuronderzoek

Allereerst is een literatuuronderzoek uitgevoerd. Voor de gebiedsgerichte bescherming is hierin gekeken naar de ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden, het Natuurnetwerk Nederland en de bebouwde kom (houtopstanden). Voor de soortgerichte bescherming is een studie naar de voor het plangebied relevante soort(groepen) uitgevoerd. Hierbij is gebruik gemaakt van actuele soortverspreidingsinformatie uit de database van Bureau Buitenwaard, diverse verspreidingsatlassen en gevalideerde onlinedata uit de Nationale Databank Flora en Fauna (in NDFF zijn in en om het plangebied waarnemingen van de afgelopen 5 jaar geraadpleegd). In aanvulling hierop zijn de websites vlinderstichting.nl, waarneming.nl, EIS-nederland.nl, zoogdiervereniging.nl en verspreidingsatlas.nl geraadpleegd. Door te kijken naar een combinatie van verspreidingsgegevens, de voorkeurs habitat van een soort en de dispersieafstanden van soorten is in beeld gebracht welke beschermde flora en fauna kan worden aangetroffen in het plangebied.

Verkendend veldbezoek

Aanvullend is door een ecoloog¹ van Bureau Buitenwaard een verkendend veldbezoek uitgevoerd. Doel van dit veldbezoek is een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied in relatie tot de voorgenomen ingreep. Tijdens het veldbezoek is de aanwezige biotoop² beoordeeld en zijn de bevindingen uit het literatuuronderzoek vergeleken met de actuele situatie in het veld. Het verkendend veldbezoek is uitgevoerd door ecoloog [REDACTED] (boswachter ecologie, Staatsbosbeheer) op 12 april 2023. Tijdens het verkendend veldbezoek was het circa 8 °C, bewolkt en overwegend droog.

Ten tijde van een veldbezoek, zijn niet alle soorten zichtbaar aanwezig. Veel planten zijn in de winterperiode bijvoorbeeld afgestorven boven de grond en diersoorten zijn vaak alleen 's nachts actief of verblijven een deel van het jaar elders. Daarom zijn de eisen die soorten met betrekking tot hun vaste rust- en verblijfplaats, foerageergebied of migratieroute aan hun leefomgeving stellen, vergeleken met en getoetst aan de situatie in het plangebied. Voor flora is gelet op de groeiplaats omstandigheden, voor fauna op de habitat eisen van een soort. Op deze manier is het belang van het plangebied voor soorten die niet zijn waargenomen maar wel kunnen voorkomen beoordeeld.

1) Het ministerie van LNV verstaat onder een ter zake kundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de ter zake kundige:

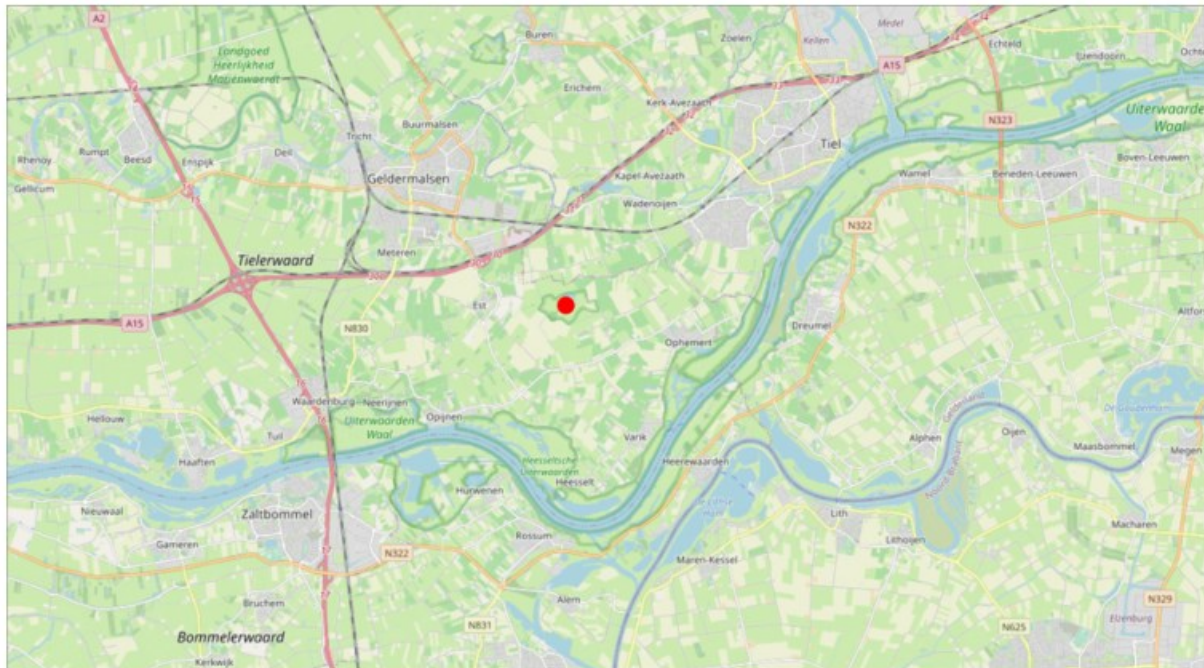
- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen, en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

2) Een biotoop is een gebied met een uniform landschapstype waarin een bepaalde levensgemeenschap met organismen kan gedijen. Binnen een biotoop kunnen voor soorten geschikte habitats worden onderscheiden.

3. Plangebied en voorgenomen ontwikkeling

Situering plangebied

Het plangebied (fig. 1), bekend als De Steendert, ligt in de provincie Gelderland, in het buitengebied tussen de dorpen Est, Ophemert en Varik en valt binnen gemeente West Betuwe.

Figuur 1 | Situering plangebied (rode punt). (bron ondergrond: OpenStreetMaps.nl)

Actuele situatie

Het plangebied³ betreft een deel van natuurterrein de Steendert in eigendom en beheer bij Staatsbosbeheer (SBB). Het gebied kenmerkt zich als open met extensief beheerder graslanden, afgewisseld door watergangen, verspreid hier en daar struweel, boomrijen, een boomgaard, enkele boomgroepen (bos) en waterplassen. In het gebied is een historische molen aanwezig. Aan de oostzijde van het gebied liggen enkele akkerpercelen. Het gebied heeft een eigen interne waterhuishouding en is hydrologisch geïsoleerd van de omliggende polder. Het gebied is deels opengesteld voor recreanten.

De Steendert wordt omringt door intensief gebruikt agrarisch grondgebied. Rondom liggen grootschalige akkers, enkele boomgaarden, uitgestrekte graslanden en aan de westzijde glastuinbouwcomplexen. Meer naar het noorden ligt snelweg A15 en op enkele kilometers ten zuiden van het gebied ligt rivier de Waal.

De afbeeldingen (foto 1 t/m 6 op de volgende pagina) geven een impressie van het plangebied.

Voorgenomen ontwikkeling

Staatsbosbeheer is voornemens in een deel van het gebied bos te ontwikkelen. In het hiervoor opgestelde inrichtingsplan (fig. 3, pag. 7) is reeds rekening gehouden met de bekende aanwezige natuurwaarden. De memo *Aandachtspunten bosontwikkeling Steendert* (Staatsbosbeheer, 2023) geeft een onderbouwing van de voorgenomen ontwikkeling. In hoofdlijnen vormt de bosontwikkeling de

3) In de verdere tekst wordt de zone waar bosontwikkeling gepland is (fig. 3) aangeduid als 'het plangebied'.

resultante van de landelijke ambitie van Rijk en provincies om voor 2030 het bosareaal in Nederland met 10% uit te breiden. In deze 'Nationale Bossenstrategie' wordt gestreefd naar:

1. Een multifunctionele invulling met verschillende doelen zoals CO₂-vastlegging, biodiversiteit, recreatie, houtproductie, soortbescherming en landschap.
2. Aanleg van duurzaam, toekomstbestendig en dus klimaatbestendig bos.

De bosaanplant vindt uitsluitend plaats in nu open graslanden. Bij uitvoering van de voorgenomen ontwikkeling worden geen watergangen gedempt of bomen gekapt.

Foto 1 t/m 6 | Impressie van het plangebied: LB) overzicht graslanden westzijde, RB) detail pinksterbloem, LM) natuurvriendelijke oever westzijde, RM) grasland met greppels noordzijde, LO) centraal gelegen ondiepe watergang, voortplantingswater amfibieën, RO) detail kikkerlarven in watergang.

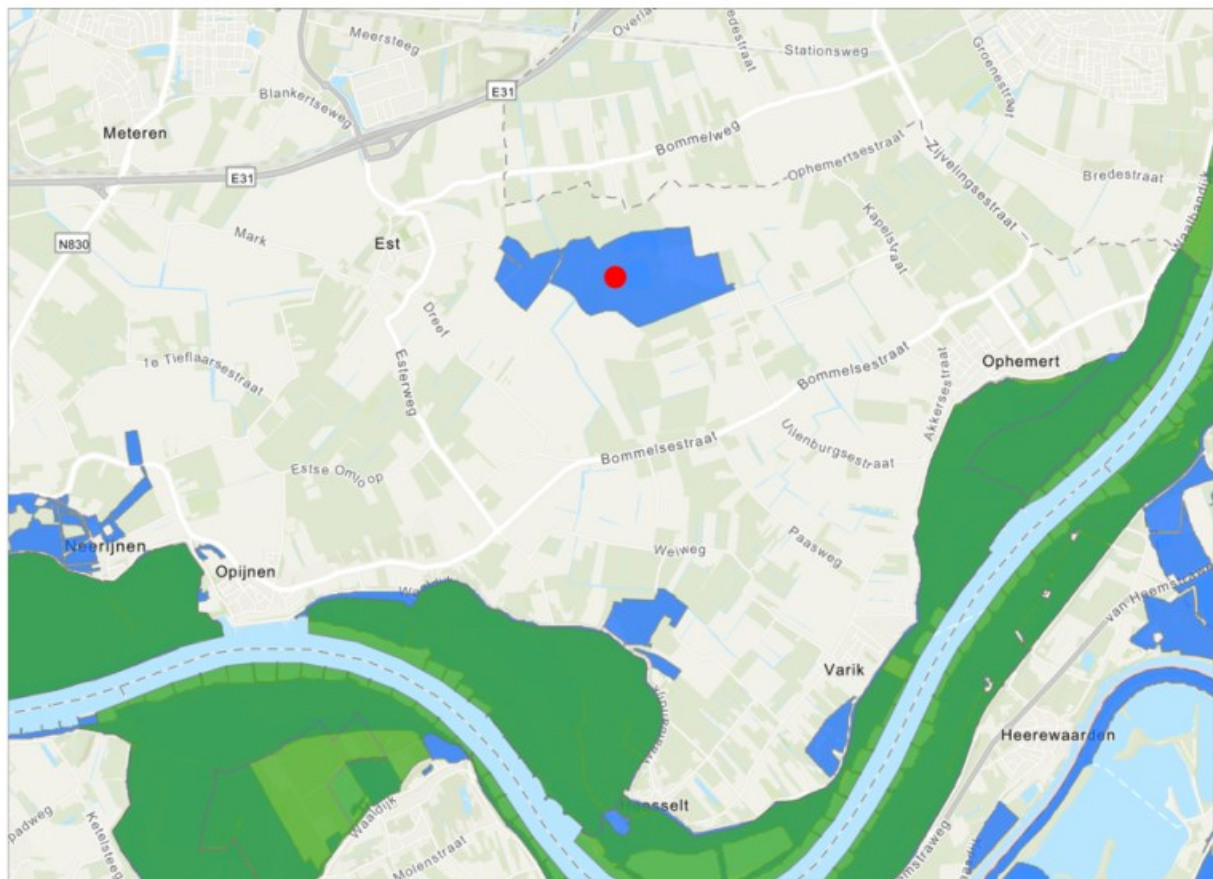
4. Toetsing en effectbeoordeling beschermde gebieden en houtopstanden

Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden (fig. 2). Op circa 2,6 kilometer ten zuiden ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Rijntakken. Andere Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 10 kilometer afstand van het plangebied.

De situering van het plangebied op enige afstand van Natura 2000-gebieden buffert eventuele (mechanische) effecten op Natura 2000-instandhoudingsdoelen en habitatrictlijnsoorten als gevolg van bijvoorbeeld licht, trillingen of geluid in de aanleg en gebruiksfase. Dergelijke effecten worden daarom redelijkerwijs uitgesloten.

In sommige situaties treedt externe werking op doordat een ontwikkeling tijdens de aanleg- of gebruiksfase tot emissie van stikstof leidt. De norm voor neerslag in Natura 2000-gebieden bedraagt 0,005 mol/ha/jaar. Gelet op de aard en omvang van de voorgenomen ontwikkeling is voor stikstof overschrijding van deze norm onwaarschijnlijk. Daarnaast zijn in Natura 2000-gebied Rijntakken geen stikstof gevoelige habitattypen aanwezig. Desgewenst (het bevoegd gezag kan hierom vragen) kan zekerheid verkregen worden over de stikstof uitstoot als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling middels een AERIUS-calculatie.

Figuur 2 | Situering plangebied (rode punt) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (groen) en NNN (blauw)

Gelders Natuurnetwerk

Voor ruimtelijke ingrepen binnen het Gelders Natuurnetwerk (GNN) geldt het "Nee, tenzij"-principe. Ruimtelijke ingrepen zijn hier in principe niet mogelijk, tenzij aangetoond kan worden dat er geen negatieve effecten ontstaan op de wezelijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk. Dit wordt beoordeeld in een "Nee tenzij-toets". Hierin worden de potentiële effecten van de voorgenomen ontwikkeling op de wezelijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk getoetst. Wanneer blijkt dat er negatieve effecten verwacht worden, zijn herbegrenzing of compensatiemaatregelen noodzakelijk.

Het plangebied ligt volledig binnen de begrenzing van het Gelders Natuurnetwerk (fig. 2). Gelet op de aard van de voorgenomen ontwikkeling wordt hier volstaan met een beknopte toetsing aan de ontwikkelingsdoelen voor het GNN ter plaatse. Deze doelen zijn vastgelegd in het document *Kernkwaliteiten Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone*, onder gebied Ophemert – Neerijnen. In dit gebied gelden de volgende ontwikkelingsdoelen:

- a) Ontwikkeling parkachtige structuren met water en moeraszones
- b) Vermindering barrièrewerking A15/-Betuwelijn en N830
- c) Ontwikkeling (oude) bossen, bosranden en overgangen naar cultuurgronden
- d) Ontwikkeling biotopen voor vlinders, reptielen en amfibieën en vogels van cultuurlandschappen
- e) Ontwikkeling landgoedstructuren, cultuurhistorische patronen en beheersvormen

Uitvoering van de voorgenomen ontwikkeling doet in geen geval afbreuk aan bovengenoemde ontwikkelingsdoelen, nog aan de kernkwaliteiten die voor het GNN-deelgebied zijn geformuleerd. Op bovenstaande onderstreepte doelen wordt een netto positief effect verwacht. De aanplant van bos op een graslandlocatie met lage natuurwaarden draagt bij aan doel-c doordat nieuwe randen en op termijn oud bos ontstaan. Voor vlinders, reptielen en amfibieën ontstaat aantrekkelijker en gevarieerder habitat (doel-d) en de met de ontwikkeling wordt een historisch bosgebied (de Steendert was tot circa een eeuw geleden meer bebost) weer teruggebracht in het landschap (doel-e). Doordat de nieuwe situatie gerealiseerd wordt op een relatief soortenarm grasland met een laag ontwikkel perspectief, wordt een nieuwe basis gelegd voor de ontwikkeling van lokale biodiversiteit, inclusief habitat voor enkele van bovengenoemde soortgroepen. Deze toenemende kansen voor flora en fauna dragen bij aan een robuust Gelders Natuurnetwerk.

Weidevogelkerngebieden

Het plangebied is geen weidevogelkerngebied. Ook ligt het niet in de nabijheid van een dergelijk gebied. De voorgenomen ontwikkeling is daarom niet van invloed op weidevogelkerngebieden.

Houtopstanden

Buiten de bebouwde kom is alleen een kapmelding noodzakelijk wanneer een rij van meer dan 20 bomen of een bosoppervlakte van minimaal 1.000 m² wordt gekapt. De provincie kan hierbij een compensatie of herplantplicht opleggen. Bij de voorgenomen ontwikkeling worden voor zover bekend geen bomen gekapt. Maatregelen in het kader van het beschermingsregime houtopstanden zijn daarom niet van toepassing.

5. Toetsing en effectbeoordeling beschermde soorten

Beschermde soorten stellen doorgaans zeer specifieke eisen aan hun biotoop. Op grond van de kenmerken van het plangebied (de aanwezige habitat) en actuele verspreidingsgegevens kan de aanwezigheid van een aantal onder de Wnb beschermde soort(groep)en op voorhand worden uitgesloten. Dit betreft de soortgroepen flora, reptielen, vissen, vlinders, libellen en overige ongewervelden. Van deze soortgroepen kunnen wel exemplaren in het plangebied aangetroffen worden, maar dit betreft algemene soorten die niet zijn opgenomen in het specifieke regime van strikt beschermde soorten binnen de Wnb (habitatsoorten, vogelrichtlijnsoorten of nationaal beschermde dier- en plantensoorten).

De beschermde soorten die wel in of nabij het plangebied kunnen voorkomen zijn weergegeven in onderstaande tabel (1). Voor een aantal soortgroepen, zoals vleermuizen en vogels is dit overzicht niet uitputtend. In onderstaande toetsing en effectbeoordeling worden de voor het plangebied relevante soorten nader besproken.

Tabel 1 | Overzicht van beschermde soorten in (de omgeving van) het plangebied.

Soortgroep	Lokaal aanwezige soorten
Flora	Niet van toepassing
Grondgebonden zoogdieren	o.a. bever, bunzing, hermelijn, wezel, egel, ree, haas en veldmuis
Vleermuizen	o.a. watervleermuis, baardvleermuis, gewone grootoorvleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis
Vogels jaarrond beschermd (cat. 1 t/m 4)	o.a. buizerd, sperwer, boomvalk, steenuil, kerkuil en ransuil
Vogels jaarrond beschermd onder bijzonder omstandigheden (cat. 5)	o.a. ekster, zwarte kraai, grutto en paapje
Vogels algemeen	o.a. wilde eend, Kievit, witte kwikstaart, kneu en graspieper
Reptielen	Niet van toepassing
Amfibieën	o.a. heikikker, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander
Vissen	Niet van toepassing
Vlinders, libellen en overige ongewervelden	Niet van toepassing

Flora

In (de nabijheid van) het plangebied zijn geen groeiplaatsen van strikt beschermde soorten bekend.

Invasieve exoten

Tijdens het veldbezoek zijn op enkele plaatsen rondom de plassen groeiplaatsen van de invasieve exoot Kaukasische berenklaauw aangetroffen. De aangetroffen groeiplaatsen liggen voor zover bekend buiten de invloedssfeer van de voorgenomen ontwikkeling.

- **Effecten van de voorgenomen ontwikkeling op beschermde flora zijn niet van toepassing.**
- **In het plangebied dient rekening te worden gehouden met groeiplaatsen van de invasieve Kaukasische berenklaauw.**

Grondgebonden zoogdieren

Uit de omgeving van het plangebied zijn beperkt waarnemingen van strikt beschermde zoogdieren bekend. De bever is een sterk aan watergebonden soort die met name langs de grote rivieren en in beperkte mate de Linge te vinden is. De afgelopen decennia heeft de soort zich steeds verder over het land verspreid. In de Steendert heeft zich een bever gevestigd. Het dier houdt zich op aan de oever van de verbindingssloot tussen de twee plassen, buiten de invloedssfeer van de voorgenomen ontwikkeling.

De bunzing behoort tot de kleine marterachtigen. Waarnemingen uit de omgeving betreffen voornamelijk verkeersslachtoffers. De soort heeft van nature een voorkeur voor ongecultiveerd terrein zoals ruigten, oevers van watergangen en houtwallen of opgaand bos. Dergelijk biotoop is aanwezig binnen de begrenzing van het plangebied. Ruige oevers van watergangen vormen bijvoorbeeld geschikt biotoop. De soort kan van de oevers gebruik maken om te jagen of incidenteel te verblijven wanneer bijvoorbeeld opgehoopt maaisel achterblijft. Doordat bij de voorgenomen ontwikkeling de oeverzones niet verstoord worden en op de te bebossen percelen geen takkenrillen of ander vormen van permanente beschutting aanwezig zijn kan de aanwezigheid van permanent leefgebied van de bunzing redelijkerwijs worden uitgesloten. Wel dient met incidentele bezoeken van de bunzing rekening te worden gehouden.

Waarnemingen van hermelijn en wezel in de omgeving zijn spaarzaam. Dit wordt mede veroorzaakt door de vaak verborgen levenswijze van deze kleine marterachtigen. Binnen het plangebied is in beperkte mate voor de soorten geschikt biotoop aanwezig in de vorm van ruige oevers en verspreid struweel. Met de incidentele aanwezigheid van deze soorten dient daarom rekening te worden gehouden.

Bij uitvoering van het voornemen gaan geen voor kleine marterachtigen belangrijke gebiedsfuncties verloren. Negatieve effecten kunnen daarom redelijkerwijs worden uitgesloten. De toekomstige inrichting van het plangebied komt naar verwachting de soortgroep ten goede doordat een meer afwisselende vegetatie structuur ontstaan waarin behalve dekking ook prooidieren in groter aantallen beschikbaar zullen zijn. Met de incidentele aanwezigheid van kleine marterachtigen wordt voldoende rekening gehouden door het toepassen van de algemene zorgplicht (zie kader).

De woelrat en ree behoren net als bijvoorbeeld de egel, haas en vos tot de algemeen beschermde grondgebonden zoogdieren. Voor deze soorten is in Gelderland een algemene vrijstelling van

toepassing. Wel dient bij uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden met de aanwezigheid van (leefgebied van) deze en andere algemeen beschermde grondgebonden zoogdieren rekening te worden gehouden. Dit kan toepassing van de algemene zorgplicht (zie kader).

- **Effecten van de voorgenomen ontwikkeling op strikt beschermde grondgebonden zoogdieren kunnen redelijkerwijs uitgesloten worden. Door de zorgplicht toe te passen wordt voldoende rekening gehouden met de mogelijke aanwezigheid van kleine marterachtigen.**
- **Voor overige (algemeen beschermde) grondgebonden zoogdieren is bij ruimtelijke ontwikkelingen een algemene vrijstelling van toepassing. Door de zorgplicht toe te passen wordt voor deze soorten voldoende zorgvuldig gehandeld.**

Vleermuizen

Vleermuizen hun vaste rust- en verblijfplaatsen en andere essentiële gebiedsfuncties (foerageergebieden en vliegroutes) zijn wettelijk beschermd. Het is verboden opzettelijk dieren te doden of verwonden of vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen te verstoren. Uit (de omgeving van) het plangebied zijn waarnemingen van o.a. watervleermuis, baardvleermuis, gewone grootoorvleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis bekend. Met de aanwezigheid van deze soorten dient daarom rekening gehouden te worden.

Vaste rust- en verblijfplaatsen

Vleermuizen zijn nacht actieve dieren. Overdag verblijven genoemde soorten voornamelijk in gebouwen (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger) of bomen (watervleermuis, baardvleermuis en rosse vleermuis). Sommige soorten kunnen zowel in gebouwen als bomen verblijven. In het plangebied (de invloedssfeer van de werkzaamheden) zijn geen gebouwen of bomen aanwezig. Negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen kunnen daarom worden uitgesloten.

Foerageergebieden

Het plangebied kan deel uitmaken van het foerageergebied van vleermuizen. Gelet op de aard en omvang van de voorgenomen ontwikkeling wordt geen negatieve invloed op eventueel aanwezig foerageergebied van vleermuizen verwacht.

Vliegroutes

Om zich te oriënteren in de ruimte maken vleermuizen gebruik van lijnvormige structuren zoals boomrijen, houtwallen, kades en watergangen. Bij uitvoering van het voornemen vinden geen aanpassingen aan dergelijke structuren plaats, waardoor negatieve effecten op eventueel aanwezige vliegroutes kunnen worden uitgesloten

- **Negatieve effecten op vleermuizen en/of hun vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes zijn redelijkerwijs uitgesloten.**

Broedvogels

Vogels met jaarrond beschermde nesten (cat. 1 t/m 4)

De nesten van soorten uit deze categorie zijn het hele jaar beschermd, evenals de functionele leefomgeving rondom het nest. Uit het literatuuronderzoek komen waarnemingen van onder andere de buizerd, sperwer, boomvalk, steenuil, kerkuil en ransuil naar voren.

Alle boven genoemde soorten nestelen in bomen. Een deel van de soorten (boomvalk en ransuil) maakt hierbij doorgaans gebruik van oude nesten van bijvoorbeeld de zwarte kraai of natuurlijke holten (kerkuil en steenuil). Doordat de voorgenomen ontwikkeling niet van invloed is op de (beperkt) aanwezige bomen zijn effecten op broedvogels met jaarrond beschermde nesten niet van toepassing.

Negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen (nesten) van soorten met jaarrond beschermde nesten kunnen redelijkerwijs uitgesloten worden. Met eventueel rondom het plangebied aanwezige nestplaatsen dient rekening te worden gehouden door te werken buiten het broedseizoen.

Vogels met onder bijzondere omstandigheden jaarrond beschermde nesten (cat. 5)

Van sommige vogelsoorten zijn de nesten alleen onder bijzondere omstandigheden jaarrond beschermd. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer in de omgeving onvoldoende alternatieve broedplaatsen voorhanden zijn. De ekster, zwarte kraai, grutto en paapje zijn soorten van deze groep die in de omgeving van het plangebied voorkomen. De ekster en zwarte kraai broeden doorgaans in een zelfgebouwd nest in een boom. Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten van deze soorten aangetroffen, waardoor effecten redelijkerwijs kunnen worden uitgesloten. Van de grutto zijn geen recente broedgevallen in (de nabijheid van) het plangebied bekend. Het paapje wordt incidenteel waargenomen tijdens de voor- en najaarstrek. Broedgevallen van deze soort zijn niet bekend. Negatieve effecten van de voorgenomen ontwikkeling op vaste rust en –verblijfplaatsen van vogels met onder bijzondere omstandigheden jaarrond beschermde nesten kunnen daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

Nader onderzoek naar de aanwezigheid van nesten van vogels uit categorie 5 is niet van toepassing. Wel is voor deze en alle andere soorten uit categorie 5 het beschermingsregime voor algemene vogels (volgende paragraaf) van toepassing.

Tijdens het broedseizoen beschermde vogels

De nesten van algemene broedvogels zijn beschermd wanneer deze als broedlocatie in gebruik zijn. In het plangebied zijn diverse voor vogels aantrekkelijke broedlocaties aanwezig. Soorten als wilde eend, Kievit, witte kwikstaart, kneu en graspieper kunnen op diverse plaatsen in grasland, ruigte of struweel tot broeden komen. Er dient daarom rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van broedende vogels.

Vogels kunnen het gehele jaar tot broeden komen. Het is daarom belangrijk hier tijdig rekening mee te houden. De kans op een broedgeval is het grootst in de periode tussen 15 maart en 15 augustus (broedseizoen). De werkzaamheden kunnen daarom het beste buiten deze periode uitgevoerd worden. Wanneer dit niet mogelijk is dienen de delen van het terrein waar werkzaamheden plaatsvinden voor start van de werkzaamheden te worden gecontroleerd op de aanwezigheid van nesten van algemene broedvogels. Wanneer een broedgeval wordt aangetroffen, dient een verstoringvrije zone te worden aangehouden waarbinnen gedurende de periode waarin het nest in gebruik is niet wordt gewerkt. De omvang van deze zone is afhankelijk van de verstoringgevoeligheid van de soort en dient door een ter zake kundig ecoloog te worden bepaald.

- **Effecten van de voorgenomen ontwikkeling op broedvogels uit categorie 1-4 zijn redelijkerwijs uitgesloten. Om verstoring van broedvogels rondom het plangebied te voorkomen dienen werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd worden.**

- **Effecten van de voorgenomen ontwikkeling op broedvogels uit categorie 5, zijn redelijkerwijs uitgesloten.**
- **In het plangebied kunnen algemene broedvogels (en vogels uit categorie 5) tot broeden komen. Negatieve effecten op deze soorten kunnen niet op voorhand uitgesloten worden. Om overtreding van de Wnb te voorkomen zijn voorzorgsmaatregelen van toepassing.**

Amfibieën

Uit de nabijheid van het plangebied zijn waarnemingen van de strikt beschermde heikikker bekend. De watergangen in het plangebied zijn geschikt als voortplantingswater voor deze soort. Tijdens het veldbezoek zijn grote hoeveelheden larven van kikkers (*spec.*) waargenomen in één van de sloten. Delen van het plangebied kunnen dienstdoen als onderdeel van de landhabitat van de soort. Er dient daarom tevens rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van (zwervende) heikikkers. De heikikker overwintert in oevers van watergangen en opgehoopt strooisel in met struweel of bos begroeide locaties. Dergelijk habitat is verspreid in het plangebied aanwezig maar ligt buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

In het plangebied dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van algemene amfibieën zoals de bruine kikker, bastaard kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Het plangebied fungeert als leefgebied en geïsoleerde watergangen kunnen gebruikt worden als voortplantingswater. Voor deze soorten is in Gelderland een algemene vrijstelling van toepassing. Wel is de algemene zorgplicht van toepassing (zie kader).

- **Effecten van de ontwikkeling op voortplantingswater en landhabitat van de heikikker zijn niet uitgesloten. Voor deze soort zijn voorzorgsmaatregelen en mogelijk aanpassingen van het ontwerp van toepassing.**
- **Effecten van de voorgenomen ontwikkeling op andere beschermde amfibieën zijn niet uitgesloten. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling. Door de zorgplicht toe te passen wordt voor deze soorten voldoende zorgvuldig gehandeld.**

6. Conclusie en advies

In opdracht van Staatsbosbeheer heeft Bureau Buitenwaard een ecologische quickscan uitgevoerd. In dit verkennend onderzoek zijn de consequenties van een ruimtelijke ontwikkeling voor onder de Wet natuurbescherming opgenomen gebieden, houtopstanden en soorten beoordeeld. De voorgenomen ontwikkeling kan alleen doorgaan wanneer deze niet in strijd is met bepalingen die zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming, of nadat de benodigde vergunningen en/of ontheffingen zijn verleend.

Onderstaand worden de onderzoeksvragen beantwoord en zijn ter voorkoming of verzachting van negatieve effecten op beschermde soorten voorzorgsmaatregelen beschreven. In tabel 3 onder aan deze paragraaf worden de resultaten per relevante soortgroep samengevat.

A. Welke onderdelen van de Wet natuurbescherming zijn van belang?

Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden. Gelet op de ligging van het plangebied en de aard van de voorgenomen ontwikkeling worden geen negatieve effecten van bijvoorbeeld licht, trillingen of geluid op Natura 2000-instandhoudingsdoelen of habitatrichtlijnsoorten verwacht. Overschrijding van de stikstof depositie norm (0,005 mol/ha/jaar) wordt niet verwacht. Om inzicht te verkrijgen in eventuele stikstof depositie bij uitvoering van de voorgenomen ontwikkeling kan het bevoegd gezag om een AERIUS-calculatie vragen.

Het plangebied ligt binnen de begrenzing van het Gelders Natuurnetwerk. De ontwikkeling draagt positief bij aan het realiseren van de ontwikkelingsdoelen ter plaatse. Nader onderzoek of toetsing in het kader van deze gebiedsbescherming is daarom niet van toepassing.

Houtopstanden

Bij de voorgenomen ontwikkeling worden geen bomen geroid. Het onderdeel 'bescherming van houtopstanden' in de Wnb is daarom niet van toepassing.

Soortbescherming

Bij uitvoering van de voorgenomen ontwikkeling is het onderdeel soortbescherming voor een aantal soort(groep)en van toepassing.

B. In hoeverre is de beoogde ontwikkeling strijdig met de Wnb?

Er kunnen negatieve effecten optreden voor de in tabel 2 genoemde beschermde soorten en/of functies.

Tabel 2 | Overzicht van mogelijk aanwezige beschermde soorten en functies.

Soort	Functie
Broedvogels algemeen (incl. cat. 1 t/m 5)	Nesten
Amfibieën (o.a. heikikker)	Voortplantingswater en landhabitat

C. Zijn voorzorgsmaatregelen, nader onderzoek en/of een ontheffing nodig?

Er is geen nader onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied noodzakelijk. Wel zijn voorzorgsmaatregelen van toepassing om schade aan mogelijk aanwezige beschermde soorten te voorkomen. Deze worden onderstaand verder beschreven. Tevens zijn in het kader van de algemene zorgplicht voorzorgsmaatregelen van toepassing.

Voorzorgsmaatregel amfibieën

Om schade aan eventueel aanwezige heikikkers te voorkomen dient de bezonning van watergangen met voor deze soort geschikt voortplantingswater te worden gewaarborgd. Om schade aan zwervende dieren (landhabitat) te voorkomen dienen de werkzaamheden te worden uitgevoerd in de periode tussen half augustus en half februari, wanneer de dieren mobiel of in winterrust zijn.

In een deel van de watergangen in het plangebied is voortplantingsactiviteit van amfibieën vastgesteld. Om de functionaliteit van dit voortplantingswater te waarborgen is voldoende bezonning noodzakelijk. Dit kan door de nieuwe aanplant op enkele meters (circa 8 tot 10) uit de oever van een watergang te plaatsen en door langs watergangen laag blijvende soorten toe te passen. Het toepassen van deze maatregel is niet bij alle watergangen noodzakelijk en kan het beste toegepast worden bij brede, ondiepe, deels verlande en vis arme watergangen zonder open verbinding met poldersloten. Door hier met name de zuid- of westoever niet in te planten blijft bezonning van het water gewaarborgd.

Voorzorgsmaatregelen vogels (inclusief categorie 1 t/m 5)

Veel werkzaamheden kunnen het beste buiten het broedseizoen (globaal 15 maart – 15 augustus) uitgevoerd worden. Zo wordt voorkomen dat broedvogels verstoord of nesten beschadigd raken. Ondanks alle voorzorgsmaatregelen kan vestiging van algemene broedvogels nooit helemaal uitgesloten worden. De werkzone(s) dienen daarom voor start van de werkzaamheden te worden gecontroleerd op eventueel aanwezige nesten. Wanneer bij uitvoering van de werkzaamheden een broedgeval wordt aangetroffen, dient een verstoringsvrije zone te worden aangehouden waarbinnen gedurende de periode waarin het nest in gebruik is niet wordt gewerkt. De omvang van deze zone is afhankelijk van de verstoringsgevoeligheid van de soort en dient door een ter zake kundige te worden vastgesteld. Bij twijfel of het aantreffen van een nest, dient een ecooloog ingeschakeld te worden.

D. Wat zijn de gevolgen voor de verdere planvorming en uitvoering van het voornemen?

Afgezien van de onder C genoemde voorzorgsmaatregelen zijn er vanuit de Wet natuurbescherming geen gevolgen voor het voornemen.

Tabel 3 | Overzicht van onderzochte beschermde soortgroepen, effecten en vervolgstappen.

Soort(groep)	Effect	Vervolgstappen*
Flora	Geen overtreding art. 3.5 of 3.10	N.v.t.
Grondgebonden zoogdieren	Geen overtreding art. 3.5 of 3.10	Toepassen algemene zorgplicht
Vleermuizen	Geen overtreding art. 3.5 of 3.10	N.v.t.
Vogels jaarrond (cat. 1-4)	Mogelijk overtreding art. 3.1	Werkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen, of na controle op de aanwezigheid van broedvogels
Vogels jaarrond bijzonder omstandigheden (cat. 5)	Mogelijk overtreding art. 3.1	Werkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen, of na controle op de aanwezigheid van broedvogels
Vogels algemeen (incl. cat. 5)	Mogelijk overtreding art. 3.1	Werkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen, of na controle op de aanwezigheid van broedvogels
Reptielen	Geen overtreding art. 3.5 of 3.10,	N.v.t.
Amfibieën	Mogelijk overtreding art. 3.5 of 3.10	Werkzaamheden uitvoeren in nazomer en/of winterperiode. Bezonnig enkele watergangen waarborgen door aanplant ruim uit de (zuid- of westoever) te plaatsen
Vissen	Geen overtreding art. 3.5 of 3.10	N.v.t.
Vlinders, libellen en overige ongewervelden	Geen overtreding art. 3.5 of 3.10	N.v.t.
Weekdieren	Geen overtreding art. 3.5 of 3.10	N.v.t.

*de algemene zorgplicht is altijd en voor alle soortgroepen van toepassing

Algemene zorgplicht

Voor alle werkzaamheden in de buitenruimte geldt de algehele zorgplicht. Dit houdt het volgende in: *eenieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving* (Artikel 1.11 Wet natuurbescherming).

Dit betekent in ieder geval dat eenieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover dat in redelijkheid kan worden gevraagd. Anders dienen maatregelen te worden genomen die kunnen worden gevraagd om de gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Deze maatregelen zijn niet specifiek in dit ecologisch werkprotocol uitgewerkt, maar verwacht wordt dat de aannemer hiervoor zelf de noodzakelijke maatregelen bepaald en treft.